

Indiening LoopAward 2024

HARDERWIJK TOEGANKELIJK VOOR IEDEREEN

Wat behelst het initiatief?

Harderwijk streeft naar een inclusieve openbare ruimte en een gastvrije stad voor iedereen. Om dit te realiseren hebben zij een handboek opgesteld voor de toegankelijkheid van de publieke buitenruimte.

Het handboek is geschreven om te inspireren en te enthousiasmeren om toegankelijkheid zo te borgen in het publieke domein. Marco: “Het is belangrijk de “waarom”-boodschap centraal te stellen en dat je zorgt dat het een document is dat ontwerpers er graag bij willen pakken”. Het resultaat is een toegankelijk, interactief handboek dat de behoeften van de inwoners centraal stelt.

Harderwijk onderscheidt in hun handboek drie toegankelijkheidsniveaus in het ruimtelijk domein: basis, basis extra en groen. In deze niveaus zijn de wensen van verschillende doelgroepen verwerkt; van mensen met een beperking tot senioren of mensen met een kinderwagen of rollator. Het basisniveau kijkt naar wat er nodig is voor de doelgroepen om zich goed te kunnen verplaatsen in hun dagelijkse leven. Basis extra heeft betrekking tot plekken waar extra aandacht nodig is wat betreft toegankelijkheid. Bijvoorbeeld de directe omgeving bij zorginstellingen en routes van en naar bepaalde sociale- of medische bestemmingen. Groen staat voor inrichtingsbehoeften van groengebieden en parken.

Deze 3 toegankelijkheidsniveaus hebben hun eigen wenselijke inrichtingskenmerken. In het handboek heeft de gemeente deze uitgewerkt aan de hand van 9 thema's: Voetpaden en trottoirs, routegeleiding, hoogteverschillen, rustpunten, oversteekplaatsen, parkeren mindervaliden, bushaltes, speelplaatsen en straatmeubilair. Bij het opstellen van de inrichtingskenmerken is gebruik gemaakt van de [CROW Richtlijn toegankelijkheid](#).

De gemeente kan de toegankelijkheidsniveaus over elkaar leggen en komt daarmee tot het totaalbeeld m.b.t. toegankelijkheid voor Harderwijk. Dit totaalbeeld is overigens niet in beton gegoten. Deze kaart is een levend document en deze kan indien gewenst worden aangepast en uitgewerkt aan de hand van actuele inzichten. Het dient vooral om inzicht te geven in de verbindingen tussen de drie toegankelijkheidsniveaus in de gemeente.

Wat heeft het initiatief teweeg gebracht in Harderwijk?

Het beleid is vastgesteld door de gemeenteraad van Harderwijk en is daardoor ook integraal onderdeel van het beleid binnen de gemeente. Daardoor heeft de gemeente houvast om concreet te werken aan de toegankelijkheid van voetpaden, oversteken en hellingbanen om

hoogteverschillen te overbruggen. De gemeente werkt hard om hier structureel budget voor vrij te spelen middels een uitvoeringsprogramma.

Binnen de gemeente heeft dit plan er toe geleid dat er bestuurlijk commitment is en daarmee ook voldoende interne capaciteit en verantwoordelijkheid om het plan uit te voeren in de praktijk. Belangrijk daarbij is dat de gemeente de haalbaarheid in beeld heeft gebracht en bepaald dat ze werk met werk maken.

Intern heeft de gemeente een presentatie gegeven aan de afdeling 'Realisatie en beheer', want deze afdeling is erg belangrijk in het toegankelijk maken en houden van de openbare ruimte. Zij hebben gemerkt dat de bewustwording bij deze afdeling van groot belang is en daardoor direct zorgt voor een betere toepassing van het handboek.

Om de voetganger integraal mee te nemen in alle plannen zijn alle inrichtingskenmerken verwerkt in GEO-web. Hierdoor is het makkelijk om de inrichtingskenmerken integraal mee te nemen in de ontwikkeling van de openbare ruimte, maar ook bij beheer en onderhoud.

Het belang van toegankelijkheid is niet alleen vergroot, maar er wordt ook daadwerkelijk gewerkt aan de toegankelijkheid van de openbare ruimte. Waardoor iedereen steeds beter zelfstandig gebruik kan maken van de openbare ruimte in Harderwijk.

Wat heeft het initiatief teweeg gebracht buiten Harderwijk?

Het initiatief heeft niet alleen in Harderwijk impact gemaakt, maar ook daarbuiten. Bewezen blijkt dat het handboek diverse gemeenten heeft geïnspireerd. In deze gemeenten is door ondersteunend adviesbureau Goudappel een kennissessie georganiseerd om kennis en geleerde lessen te delen. Tijdens de presentatie werd domein overstijgend gewerkt, dat wil zeggen dat er zowel mobiliteitsadviseurs als gezondheids- en/of toegankelijkheidsdeskundige aanwezig waren. Deze brede aanwezigheid vanuit de gemeente helpt om draagvlak te verkrijgen en meer impact te maken. De kennissessies zijn onder andere in de gemeente Houten, Meierijstad en Hof van Twente gegeven.

Daarnaast is er ook blijvende interesse binnen het brede netwerk van mobiliteitsdeskundige, stedenbouwkundige en ambtenaren met de focus op het sociaal domein. Het plan is inmiddels gepresenteerd en besproken tijdens de volgende events:

- Kennisnetwerk Essit van het CROW;
- Nationaal Voetgangerscongres;
- Nationaal Verkeerskundecongres;
- Samen Ruimte Maken event;
- WALK21 (editie 2024);
- Diverse online artikelen.

Hoe het bijdraagt aan een (of meer) doelstelling(en) van Ruimte voor Lopen?

Het initiatief draagt in meer of mindere mate bij aan alle doelstellingen van Ruimte voor Lopen.

Hieronder lichten wij dit toe:

1. Lopen wordt gestimuleerd
Dit initiatief stimuleert lopen omdat de infrastructuur toegankelijker wordt en daardoor prettiger voor (nagenoeg) iedereen. Wanneer de basis kwaliteit van het voetpad op orde is gaan mensen sneller lopen.
2. De omgeving biedt ruimte om veilig te lopen en nodigt uit om te lopen
Het handboek stimuleert dat er toegankelijke en veilige oversteekplaatsen zijn, voldoende vrije doorloopruimte beschikbaar is voor iedereen en dat er ook rust en wachtplaatsen zijn in de openbare ruimte. Hierdoor wordt de openbare ruimte prettiger om in te lopen en ook veiliger voor iedereen.
3. Lopen is integraal onderdeel van beleid, ontwerp en/of beheer
Het handboek is vastgesteld door de gemeenteraad en daarmee integraal onderdeel van het beleid van de gemeente. Door de koppeling aan GEO-web zorgt de gemeente dat de inrichtingskenmerken specifiek worden meegenomen in het ontwerp van de openbare ruimte. Afsluitend vormt het handboek een puzzelstuk voor het beheerplan van de openbare ruimte.

Wat kunnen andere initiatieven ervan leren?

Vanuit het initiatief zijn er vijf concrete lessen beschreven die zoveel mogelijk worden gedeeld met de buitenwereld:

1. Ga op stap met de doelgroep en ontdek de stad/locatie;
2. Houd rekening met elke doelgroep, de openbare ruimte is van en voor iedereen;
3. Zorg voor een goede fasering, zodat je op termijn 100% toegankelijkheid kan garanderen;
4. Het handboek is een puzzelstuk voor het beheerplan van de openbare ruimte;
5. Maak het praktisch en concreet, dat maakt de uitvoering minder complex.